

Základy společenských věd

Základy společenských věd	sexta	
Výchovné a vzdělávací strategie	<ul style="list-style-type: none"> • Kompetence k řešení problémů • Kompetence občanská • Kompetence k podnikavosti • Kompetence k učení • Kompetence komunikativní • Kompetence sociální a personální 	
RVP výstupy	ŠVP výstupy	Učivo
Tematický celek - Ekonomie		
posoudí výhody a rizika podnikání v porovnání se zaměstnáním	Vysvětlí praktický význam ekonomie pro člověka	ekonomie ekonomika mikroekonomie makroekonomie základní ekonomická otázka domácnosti firmy stát
	Vysvětlí úlohu trhu v ekonomice a mechanismy fungování trhu	trh tržní mechanismus
	Na konkrétním případě ukáže vývoj poptávky, nabídky a ceny na trhu	poptávka nabídka
stanoví cenu jako součet nákladů, zisku a DPH, vysvětlí, jak se cena liší podle typu zákazníků, místa či období, objasní důvody kolísání cen zboží či pracovní síly na trhu podle vývoje nabídky a poptávky	Stanoví cenu jako součet nákladů, zisku a DPH	cena
	Objasní důvody kolísání cen zboží či pracovní síly na trhu podle vývoje nabídky a poptávky	cena
analyzuje skrytý obsah reklamy, kriticky posuzuje podíl marketingu na úspěchu výrobku na trhu	Rozpozná běžné cenové triky (cena bez DPH aj.) a klamavé nabídky	cena
rozpozná běžné cenové triky (cena bez DPH aj.) a klamavé nabídky		
stanoví cenu jako součet nákladů, zisku a DPH, vysvětlí, jak se cena liší podle typu zákazníků, místa či období, objasní důvody kolísání cen zboží či pracovní síly na trhu podle vývoje nabídky a poptávky	Na příkladu vysvětlí pojmy náklady, výnosy, zisk	výnosy,zisk

Základy společenských věd	sexta	
	Vysvětlí příčiny a podstatu tržního selhání	tržní mechanismus
	Objasní základní principy fungování systému příjmů a výdajů státu	stát státní rozpočet příjmy státu výdaje státu
rozdělí základní typy daní, rozlišuje, na které jeho činnosti se zdaňovací povinnost vztahuje	Rozlišuje základní typy daní, rozlišuje, na které jeho činnosti se zdaňovací povinnost vztahuje	daně
rozdělí základní typy daní, rozlišuje, na které jeho činnosti se zdaňovací povinnost vztahuje	Rozliší způsob úhrady přímých a nepřímých daní	daně
uveď, jakým způsobem podá daňové přiznání především k dani z příjmu, jak provede základní výpočty daní a zjistí výši sociálního a zdravotního pojištění	Uvede, jakým způsobem podá daňové přiznání, především k dani z příjmu, provede základní výpočty daní a zjistí výši sociálního a zdravotního pojištění	daňové přiznání
objasní základní principy fungování systému příjmů a výdajů státu	Objasní, jak občan přispívá do státního rozpočtu a co z něho získává (příjmové a výdajové položky státního rozpočtu)	státní rozpočet
	Posoudí, které sociální dávky může využít a kde získá bližší informace o jejich poskytování	státní rozpočet
používá nejběžnější platební nástroje, smění peníze za použití kursovního lístku	Rozliší pravidelné a nepravidelné příjmy a výdaje a na základě toho sestaví rozpočet domácnosti	rodinný rozpočet
rozliší pravidelné a nepravidelné příjmy a výdaje a na základě toho sestaví rozpočet domácnosti		
navrhne, jak řešit schodkový rozpočet a jak naložit s přebytkovým rozpočtem domácnosti	Navrhne, jak řešit schodkový rozpočet a jak naložit s přebytkovým rozpočtem domácnosti	rodinný rozpočet
na základě aktuálních mediálních informací posoudí vliv nejdůležitějších ekonomických ukazatelů (inflace, úroveň HDP, míra nezaměstnanosti) na změny v životní úrovni občanů	Posoudí vývoj makroekonomických ukazatelů a jejich vliv na životní úroveň občanů	nezaměstnanost inflace HDP saldo obchodní a platební bilance
vysvětlí podstatu inflace a její důsledky na příjmy obyvatelstva, vklady a úvěry, dlouhodobé finanční plánování a uvede příklady, jak se důsledkům inflace bránit	Uvede podstatu inflace a její důsledky na příjmy obyvatelstva, vklady a úvěry	inflace
vysvětlí podstatu inflace a její důsledky na příjmy obyvatelstva, vklady a úvěry, dlouhodobé finanční plánování a uvede příklady, jak se důsledkům inflace bránit	Uvede příklady, jak se důsledkům inflace bránit	inflace
objasní funkci odborů	Objasní funkci podpory v nezaměstnanosti, funkci úřadů práce a personálních agentur	nezaměstnanost
objasní funkci podpory v nezaměstnanosti, funkci úřadů		rekvalifikace

Základy společenských věd	sexta	
práce a personálních agentur, vyhledá informace o zaměstnání a rekvalifikaci v různých typech médií		úřad práce
vysvětlí na základě konkrétní, reálné a aktuální situace ve společnosti mechanismy fungování trhu	Uvede konkrétní příklady zásahů státu do tržní ekonomiky	stát
používá nejběžnější platební nástroje, smění peníze za použití kursovního lístku	Charakterizuje a rozliší jednotlivé formy peněz a objasní jejich funkci	peníze
uvede principy vývoje ceny akcií a možnosti forem investic do cenných papírů		
používá nejběžnější platební nástroje, smění peníze za použití kursovního lístku	Orientuje se v jednotlivých formách placení, uvede příklady cenných papírů a způsobu obchodování s nimi	cenné papíry
objasní funkci ČNB a její vliv na činnost komerčních bank		burza
	Objasní funkci ČNB a její vliv na činnost komerčních bank, odliší činnost centrální banky a komerčních bank	centrální banka
		komerční banka
vybere nejvýhodnější úvěrový produkt s ohledem na své potřeby a zdůvodní svou volbu, posoudí způsoby zajištění úvěru a vysvětlí, jak se vyvarovat předlužení	Vybere nejvýhodnější úvěrový produkt s ohledem na své potřeby a zdůvodní svou volbu, posoudí způsoby zajištění úvěru	úvěr
vysvětlí způsoby stanovení úrokových sazeb a rozdíl mezi úrokovou sazbou a RPSN		
vysvětlí způsoby stanovení úrokových sazeb a rozdíl mezi úrokovou sazbou a RPSN	Vysvětlí způsoby stanovení úrokových sazeb a rozdíl mezi úrokovou sazbou a RPSN	RPSN
		úrok
vybere nejvýhodnější pojistný produkt s ohledem na své potřeby	Vybere nejvýhodnější pojistný produkt s ohledem na své potřeby	pojištění
využívá moderní formy bankovních služeb, včetně moderních informačních a telekomunikačních technologií, ovládá způsoby bezhotovostního platebního styku	Navrhne a posoudí možnosti financování svých potřeb (spoření, úvěry, leasing)	úvěr
		spoření
		investice
vybere nejvýhodnější úvěrový produkt s ohledem na své potřeby a zdůvodní svou volbu, posoudí způsoby zajištění úvěru a vysvětlí, jak se vyvarovat předlužení	Navrhne a posoudí řešení situace nedostatku finančních prostředků, vysvětlí, jak se vyvarovat předlužení	dluhová past
navrhne způsoby, jak využít volné finanční prostředky (spoření, produkty se státním příspěvkem, cenné papíry, nemovitosti aj.), vybere nejvýhodnější produkt pro investování volných finančních prostředků a vysvětlí proč	Rozliší různé formy investic a posoudí jejich výnosnost a riziko	investice
vybere nejvýhodnější pojistný produkt s ohledem na své potřeby	Na příkladech odliší zákonné a smluvní pojištění	pojištění
Tematický celek - Člověk ve sféře práce		
na příkladu vysvětlí, jak uplatňovat práva spotřebitele (při nákupu zboží a služeb, včetně produktů finančního trhu)	Na příkladu vysvětlí, jak uplatňovat práva spotřebitele (při nákupu zboží a služeb, včetně produktů finančního trhu)	domácnosti
uvede postup, jak vypočítat životní minimum své	Vypočítá životní minimum své domácnosti a zažádá o	domácnosti

Základy společenských věd	sexta	
domácnosti, a zažádá o sociální dávku, na niž má nárok	sociální dávku, na kterou má nárok	mzda
posoudí výhody a rizika podnikání v porovnání se zaměstnáním	Rozlišuje a porovnává praktické využití jednotlivých forem podnikání	podnikání
rozlišuje a porovnává praktické využití jednotlivých forem podnikání, posoudí, která forma podnikání je v konkrétní situaci nejvýhodnější		fyzická osoba
		právní osoba
posoudí výhody a rizika podnikání v porovnání se zaměstnáním	Posoudí, která forma podnikání je v konkrétní situaci nejvýhodnější	podnikání
posoudí výhody a rizika podnikání v porovnání se zaměstnáním	Posoudí výhody a rizika podnikání v porovnání se zaměstnáním	podnikatel
		zaměstnanec
		zaměstnavatel
posoudí výhody a rizika podnikání v porovnání se zaměstnáním	Uvede, jak postupovat při zakládání vlastní podnikatelské činnosti a jak zažádat o živnostenské oprávnění	podnikání
posuzuje profesní a vzdělávací nabídku vztahující se k jeho profesní volbě a kariéře		
uvede, jak postupovat při zakládání vlastní podnikatelské činnosti a jak zažádat o živnostenské oprávnění		
vyhotoví potřebnou dokumentaci pro přijímací řízení k dalšímu studiu i ve zvolené profesi		
Tematický celek - Právo		
objasní, v čem spočívá odlišnost mezi morálními a právními normami, odůvodní účel sankcí při porušení právní normy	Objasní, v čem spočívá odlišnost mezi morálními a právními normami, odůvodní účel sankcí při porušení právní normy	právo
		právní normy
uvede, které státní orgány vydávají právní předpisy i jak a kde je uveřejňují	Uvede, které státní orgány vydávají právní předpisy i jak a kde je uveřejňují	právní normy
uvede, které státní orgány vydávají právní předpisy i jak a kde je uveřejňují	Vysvětlí, jak je uspořádán právní řád ČR	právní řád ČR
uvede, které státní orgány vydávají právní předpisy i jak a kde je uveřejňují	Vyloží pojem právní síla	právní řád ČR
rozeznává, jaké případy se řeší v občanském soudním řízení a jaké v trestním řízení	Popíše soustavu soudů v České republice a vymezení, čím se jednotlivé soudy zabývají	soudy
rozeznává, jaké případy se řeší v občanském soudním řízení a jaké v trestním řízení	Porovná náplň činnosti policie, státního zastupitelství a soudů, advokacie a notářství	soudy
		policie
ve svém jednání respektuje platné právní normy	Popíše podmínky vzniku a zániku důležitých právních vztahů (vlastnictví, pracovní poměr, manželství)	právní vztahy
vymezení podmínky vzniku a zániku důležitých právních vztahů (vlastnictví, pracovní poměr, manželství) i práva a povinnosti účastníků těchto právních vztahů		
ve svém jednání respektuje platné právní normy		Uvede příklady práv a povinností účastníků různých

Základy společenských věd	sexta	
	právních vztahů	
ve svém jednání respektuje platné právní normy	Vymezí pojem způsobilosti k právním úkonům a uvede, za jakých okolností vzniká, za jakých okolností je omezena a jak zaniká	způsobilost k právním úkonům
vymezí podmínky vzniku a zániku důležitých právních vztahů (vlastnictví, pracovní poměr, manželství) i práva a povinnosti účastníků těchto právních vztahů		
uvede, které státní orgány vydávají právní předpisy i jak a kde je uveřejňují	Charakterizuje a rozlišuje jednotlivá právní odvětví	právní odvětví
rozeznává, jaké případy se řeší v občanském soudním řízení a jaké v trestním řízení	Uvede příklady právních vztahů, které upravuje občanské právo	občanské právo právní vztah
rozeznává, jaké případy se řeší v občanském soudním řízení a jaké v trestním řízení	Rozezná, jaké případy se řeší v občanském soudním řízení	občanské soudní řízení
rozeznává, jaké případy se řeší v občanském soudním řízení a jaké v trestním řízení	Pojmenuje účastníky občanského soudního řízení	občanské soudní řízení
vymezí podmínky vzniku a zániku důležitých právních vztahů (vlastnictví, pracovní poměr, manželství) i práva a povinnosti účastníků těchto právních vztahů	Posoudí, za jakých podmínek lze uzavřít manželství	rodinné právo
vymezí podmínky vzniku a zániku důležitých právních vztahů (vlastnictví, pracovní poměr, manželství) i práva a povinnosti účastníků těchto právních vztahů	Vysvětlí rozdíl mezi osvojením, pěstounskou péčí a poručnictvím	osvojení poručnictví pěstounská péče
na příkladu ukáže možné důsledky neznalosti smlouvy, včetně jejích všeobecných podmínek	Uvede základní náležitosti pracovní smlouvy	pracovní právo
uvede postup, jak uzavřít pracovní smlouvu a podat výpověď		
chová se poučeně a adekvátně situaci v případě pracovního úrazu	Rozliší základní typy pracovních poměrů	pracovní poměr
uvede svá pracovní práva a vyžaduje jejich respektování od ostatních, respektuje své pracovní povinnosti		
vymezí podmínky vzniku a zániku důležitých právních vztahů (vlastnictví, pracovní poměr, manželství) i práva a povinnosti účastníků těchto právních vztahů		
volí bezpečné pracovní postupy šetrné k životnímu prostředí, používá adekvátní pracovní pomůcky	Uvede možnosti ukončení pracovního poměru	pracovní poměr
vymezí podmínky vzniku a zániku důležitých právních vztahů (vlastnictví, pracovní poměr, manželství) i práva a povinnosti účastníků těchto právních vztahů		
rozeznává, jaké případy se řeší v občanském soudním řízení a jaké v trestním řízení	Rozezná, jaké případy se řeší v trestním řízení	trestní právo
rozlišuje trestný čin a přestupek, vymezí podmínky trestní		

Základy společenských věd	sexta	
postižitelnosti občanů a uvede příklady postihů trestné činnosti		
rozlišuje trestný čin a přestupek, vymezí podmínky trestní postižitelnosti občanů a uvede příklady postihů trestné činnosti	Rozliší trestný čin a přestupek	přestupek
uvede důsledky porušování paragrafů trestního zákona souvisejících s výrobou a držením návykových látek a s činností pod jejich vlivem, sexuálně motivovanou kriminalitou, skrytými formami individuálního násilí a vyvozuje z nich osobní odpovědnost		trestný čin
rozlišuje trestný čin a přestupek, vymezí podmínky trestní postižitelnosti občanů a uvede příklady postihů trestné činnosti	Vymezí podmínky trestní odpovědnosti a uvede, za jakých okolností je trestnost vyloučena	trestní odpovědnost
rozlišuje trestný čin a přestupek, vymezí podmínky trestní postižitelnosti občanů a uvede příklady postihů trestné činnosti	Uvede příklady trestů	trestní řízení trest
rozlišuje trestný čin a přestupek, vymezí podmínky trestní postižitelnosti občanů a uvede příklady postihů trestné činnosti	Pojmenuje účastníky trestního řízení	trestní řízení
rozlišuje náplň činnosti základních orgánů právní ochrany, uvede příklady právních problémů, s nimiž se na ně mohou občané obracet	Rozliší náplň činnosti orgánů právní ochrany, uvede příklady právních problémů, s nimiž se na ně mohou občané obracet	správní
rozlišuje fyzickou a právnickou osobu, uvede jejich příklady	Vymezí pojem právní subjektivita, uvede, jak vzniká a jak zaniká	fyzická osoba právní subjektivita